

ok. 2.09.2003r.

A.

ND/CIA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
Wojskowej Służby Polek
Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
mpak@wp.pl; www.zawacka.pl
MP 93 25 027; 5 300 1 0502736
00 1090 41 142
Nr r-ku 62 1090 1506 0000 0500 5002 0244

Siostrzeniec:
Czesława Kentorek

80-257 Gdansk - Wzniesie

Starogard G.

part. AK
Świerki - Jedliny
Franuszek

Nelka Michał
ps. „Michał”

M: 1204/2012Pa

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Nelka Michał Franciszek

T: A-1204/2012 Pom.

Starogard Gd. part. A/B

- I./1. Relacja k. 1 s. 1-21
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 1 s. 1
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację k. 4 s. 1-4
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja
- M. & J. W. Szynajder em k. 4 s. 1-7
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 11
- VI. Fotografie dwa i kompozycje

1/1. Relacja Michał Fr. Nelke

1. Kserokopia - rel. z ułomysu - relacji
spisanej przez Michała Fr. Nelke

k. 1 s. 1-2

Lycium

Urodziłem się 23 września 1910 roku w Starogardzie woj. Północno-Kańskie. Do szkoły chodziłem w Starogardzie i później do gimnazjum Pęplinię tam skończyłem 4-ty klasy. Po ukończeniu szkoły wyjechałem do Warszawy jako kupiec w sklepie w Starogardzie i pracowałem jako robotnik w fabryce "Stang" w Warszawie. W 1930 roku przeszedłem do pracy w fabryce "Stang" w Warszawie.

Po przeniesieniu do Warszawy, przeszedłem do pracy w fabryce "Stang" w Warszawie.

W czasie wybuchu wojny byłem w oddziale wojska Łęczyńskiego pod dowództwem i po wysadzeniu jego

wyciągnięciu w kierunku Szwecji, przysięgnęliśmy na powrót do oddziału Pechowa i kierunek wycofania się do oddziału. Według raportu Pechowa był rozbitek przy przejściu przez most przez Wisłę, na którym zapadła ciekawa wygradzka go do rozprawy przed sądem. Później Hubert Lowin sekretarzem fur na ogół, od braku i Pionier i poddać się Niemcom. Następnie dojechał do miejscowości Spółka w woj. łódzkiej z Inowrocławia

do furmanki. Zamieszkałem w miejscowości i pracowałem w fabryce do Inowrocławia i dalej przenieśliśmy się do miejscowości Pęplina pow. Starogard. Do dnia 29 IX 1939 - 1942 przebywałem w miejscowości i czekałem na lepsze podjęcie w sprawie i innych polecających, w tym czasie otrzymałem przydział do 1942

Terazszym dowódcą był Stefan Gure (Gan) z którego
stworzono pierwsze grupy oporu niemieckie
w bunkrach podziemnych w okręgu prawie całego
Dorsu Ludelskied. Drugim swoim dow. był (Gure)
z którego byłem razem do czasu rozwiązania partyzantki
18.11.1945 przez wojsko radzieckie. Wzrost 10 listopada
1945 r. uformowanie się przed komisją likwidacyjną b. St. z
okręgu niemieckiego w Sopocie. W roku 1946 objęcie
Gospodarstwa rolnego w Gósciszewie przy Sztumie
i wstąpienie do wojska w oddziałach wojskowych gdzie
byłem uczestnikiem. Po rozwiązaniu i stworzeniu
z wojska Rejoników stworzono potem w Gósciszewie
oddział przeciwdziałający do zmiany administracji
1949 r. Obecnie mieszkam w Pomaganie gm. Sztum
i należę do Koła Wojska Beremilona w Sztumie
Gósciszewo 10 I 1976 rok

Stanisław J. Matusz

1/2. Dokumenty dotyczące rełatora:

1. Kserokopia zaświadczenia (odpisu)
nr 180452 z BoWiD z 31.01.1977r. k. 1 s. 1
Michela Franciszka Norka

Związek Bojowników o Wolność
i Demokrację
Zarząd Wojewódzki
w Elblągu

Z a S W I A D C Z E N I E Nr 18C452

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że Obywatel/ka/ Michał- Franciszek N E L K A syn Franciszka urodzony w dniu 25 września 1910 roku w Starogardzie Gd. zamieszkały w Gronajno 82-400 Sztum jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji 8848.

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. " o dalszym zwiększaniu świadczeń dla kombatantów i więźniów obozów koncentracyjnych", /Dz.U.Nr 34, poz. 186/.

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 8 Ustawy do określenia wypracowania wymienionemu/nej/ zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

1/ Działał w Ruchu Oporu od dnia dwudziestego piątego września tysiąc dziewięćset trzydziestego dziewiątego /25.09.1939/ roku do dnia osiemnastego stycznia tysiąc dziewięćset czterdziestego piątego /18.01.1945/ roku.

Łącznie 5/pięć lat i 5/pięć m-cy

Sekretarz
Zespołu Wojewódzkiego ZBoWiD
w Elblągu
/-/ podpiś nieczytelny

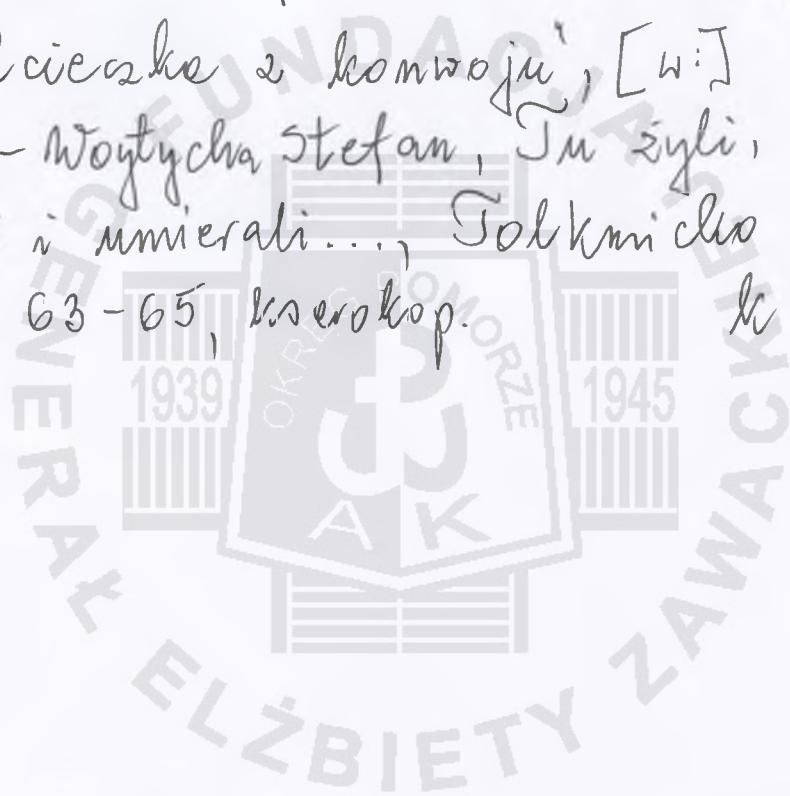
PREZES
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
plk mgr Marian Bęk
/-/ podpis nieczytelny

Pieczęć okrągła z napisem:
Związek Bojowników o Wolność
i Demokrację Zarząd Wojewódzki
w Elblągu.

E l b l ą g, dnia 31 stycznia 1977 roku.

II. Materiały uzupełniające relację
- Nelka Michał Fr.:

1. Biogram „Nelka Michał Franciszek”,
[w:] Słow. biograficzny konspiracji po-
morskiej 1939-1945, Toruń 2004, z. 6,
s. 118-119, kserokop. k. 2 s. 1-2
2. art. „Młodsze z konwoju”, [w:]
Osobom - Wołytycha Stefan, Tu żyli,
walczyli i umierali..., Toruń 2011,
s. 63-65, kserokop. k. 2 s. 3-4

Nelka Michał Franciszek ps. „Michał” (1910–1979), żołnierz Oddziału Partyzanckiego (OP) AK „Jedliny”.

Urodzony 25 IX 1910 w Starogardzie Gd. w rodzinie Franciszka i Łucji z d. Pastwa (brat Gertrudy, żony Władysława Nelke). Po ukończeniu szkoły powszechnej w Starogardzie, kontynuował naukę w gimnazjum w Pelplinie, gdzie ukończył cztery klasy. Od 27 X 1931 do 24 IX 1932 odbył czynną służbę wojskową w KOP 14 pp 4 DP we Włocławku. Przeniesiony do rezerwy w stop. podoficerskim, pracował jako kupiec w sklepie matki w Starogardzie, pomagając także ojcu w prowadzeniu gospodarstwa rolnego w Starzęcinie pow. Tczew.

Podczas kampanii wrześniowej walczył w Armii „Pomorze”. Aby pod Błoniem nie dostać się do niewoli, wykorzystał wóz pocztowy bez furmana i zmieniając okrycie przez Inowrocław dotarł do Nadleśnictwa Błędno (do siostry), gdzie ukrywał się od 25 IX 1939. Gospodarstwo w Starzęcinie przeszło pod zarząd Niemca. Początkowo w TOW „Gryf Pomorski”, współpracował ze Stefanem Gussem ps. „Dan” w organizowaniu zaplecza dla powstających oddz. part. Wprowadził do ZWZ–AK Gertrudę i Władysława Nelke, u których od połowy 1940 do września 1943 znajdowała się jedna z wielu baz S. Gussa, jednoczącego do 1942 luźne grupy partyzanckie operujące w Borach Tucholskich w jeden oddział partyzancki ZWZ–AK krypt. „Świerki”. Do AK został zaprzysiężony w sierpniu 1942 przez „Dana” w leśniczówce Błędno. Razem z „Danem” i grupą kwaterujących partyzantów zdołał we wrześniu 1943 wyrwać się z obławy na leśniczówkę Błędno. W kwietniu 1944 z Czesławem Fredrychem ps. „Tyka”, grupą „Jeża” (im.n. Majerowicz) oraz grupą Benedykta Czaplewskiego ps. „Jakobin”, przeszedł z „Danem” do obozu po zachodniej stronie rzeki Wdy między Suchobrzeźnicą a Starą Rzeką. Grupa ta stała się załóżkiem drugiego oddz. part. AK krypt. „Jedliny”. Od czerwca 1944 do 18 II 1945 dca grupy aprowizacyjno-kwaternistrzowskiej OP AK „Jedliny” pod dowództwem por. Jana Władysława Sznajdera ps. „Jaś”, „Dąb”. Uczestniczył w akcjach bojowych i rekwirowaniu m.in. żywności z niemieckich transportów kolejowych i niemieckich gospodarstw. W akcjach na transporty kolejowe współdziałał m.in. z Bronisławem Flemingiem ps. „Sroka”, kolejarzem w Tucholi. Zdobywana żywność przetrucana do obozu i zabezpieczana pod dowództwem grupy „Michała” była potem melinowana w bunkrach na terenie Borów Tucholskich z zaznaczeniem ich lokalizacji na mapie. Uczestniczył też w akcjach rozbrajania Niemców, m.in. sekretarza Nadleśnictwa Gołąbek, a zimą 1944 w karczmie w Cekcynie. W drugiej dekadzie września 1944 brał udział w akcji zbrojnej na Czersk Świecki. Pododdziały „Świerków”, „Jedlin” i grupa desantu polsko-radzieckiego Kazimierza Waluka ps. „Żelazny”

2

zaatakowały koszary i magazyny stacjonujących rekonwalescentów Luftwaffe i Jagdkommando. Front zastał go w bunkrze na Wierzchowniku, który od stycznia 1945 był bazą J. W. Sznajdera. Dnia 16 II 1945 razem z dcą J. W. Sznajderem i 23 żołnierzami „Jedlin” został aresztowany przez NKWD. Po przesłuchaniu w Chełmnie n. Wisłą przez Działdowo został deportowany do ZSRR. Podczas postoju transportu w Białymstoku zbiegł razem z Franciszkiem Wojciechowskim ps. „Świerk”. Po odłączeniu się od oddziału, poszukiwany przez UBP, ukrywał się na terenie leśniczówki Błędno. Dnia 15 XI 1945 ujawnił się w Sopocie przed Komisją Likwidacyjną Okręgu Pomorskiego DSZ, która uznała otrzymany w AK stop. sierż.

W 1946 objął gospodarstwo rolne w Gościszewie pow. Sztum, działał w Związku Osadników Wojskowych i ZBoWiD. W 1976 przeszedł na emeryturę rolniczą. Posiadał II gr. inwalidy wojennego. Ostatnio mieszkał w Szpęgawsku. Zmarł 28 XII 1979 w Starogardzie Gd.

Odznaczony Krzyżem Walecznych.

Żonaty z Anną z d. Gaca miał pięcioro dzieci: Mieczysława, Michała, Zenobię (zam. Nielubowicz), Zdzisławę (zam. Piotrzykowska), Grażynę (zam. Miłojewska).

APAK, T.: Nelka F., Nelka Ł., Nelke G., Nelke W., Schulz A., Sznajder J. W.; Informacja rodziny; Kozłowski W., *Powiat tucholski w latach drugiej wojny światowej*, Tuchola 1995, s. 291; *Materiały do dziejów Pom. Okr...*, s. 68, 97, 106, 114–115, 122, 127, 129, 132–134, 138–168; Sadowski J., *Mówi...*, s. 172, 182; *Sl. konsp. pom...*, cz. 3, s. 56, 181; *Wspomnienia...*, passim.

Elżbieta Skerska

UCIECZKA Z KONWOJU

Nelka pochodził ze Starogardu Gdańskiego, w Pelplinie uczęszczał do gimnazjum, służbę wojskową odbył we Włocławku, podczas wojny walczył w Armii „Pomorze”, był partyzantem AK, należał do Tajnej Organizacji „Gryf Pomorski”, podczas deportacji do ZSRS uciekł z konwoju, bezskutecznie poszukiwany przez UB. Zbyt dużo przeżyć jak na jednego człowieka.

Urodził się 25.IX.1910r. w Starogardzie Gdańskim w rodzinie Franciszka i Łucji z d. Pastwa. Po skończonej nauce w szkole powszechnej kontynuował ją w gimnazjum w Pelplinie. W 1932r. pełnił roczną służbę wojskową w 14 pułku piechoty 4 Dywizji Pancerniej we Włocławku. Po wyjściu z wojska w stopniu kaprała wrócił do Starogardu i zaczął pomagać swojej matce przy prowadzeniu sklepu, szczególnie przy zaopatrzeniu. Jego ojciec w niedalekim Starzęcinie, pow. Tczew prowadził niewielkie gospodarstwo rolne. Również on korzystał z wydanej pomocy swego syna Michała. W tej sytuacji młody Nelka zajęty do możliwych granic pracą, coraz mniej znajdował dla siebie czasu.

Dbal o rozwój organizacyjny

Kiedy wybuchła wojna otrzymał powołanie do Armii „Pomorze”, z którą brał udział w kampanii wrześniowej. W ostatniej chwili zdołał w przebraniu listonosza uniknąć groźby dostania się do niewoli. Uciekł konnym ambulansem pocztowym przez Inowrocław do nadleśnictwa Błędno, gdzie mieszkała jego siostra, u której ukrywał się prawie do końca września 1939r.

Na początku 1940r. wstąpił do Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”. Rozpoczął wówczas współpracę ze Stefanem Gussem, ps. „Dan”, dowódcą oddziału partyzanckiego „Świerki”, która polegała na organizowaniu zaplecza dla nowo powstałych oddziałów partyzanckich w Borach Tucholskich. Włączył do organizacji nowych członków, w tym również członków swojej rodziny. W mieszkaniu jego siostry znajdowała się zakonspirowana kryjówka, z której korzystał m.in. dowódca zgrupowania.

Cosban - Wojtycha Stefan, 63
Tu żyli, walczyli i umierali...
Podkumicko 2011, bibl. FAPAK

W dalszej działalności Michał Nelka skupił uwagę na procesie scalania w szeregach ZWZ AK licznych mniejszych oddziałów, aby mogły wspólnie walczyć z Niemcami pod jednym dowództwem Stefana Gussa. Sam również został na początku 1942r. żołnierzem oddziału partyzanckiego AK.

We wrześniu 1943r. na skutek donosu on wraz z dowódcą i żołnierzami w jednej chwili zostali okrążeni przez wojsko niemieckie i żandarmerię podczas pobytu w leśniczówce Błędno. Mimo, wydawałoby się beznadziejnej sytuacji Nelka wraz z dowódcą Gussem wyruwali się z okrążenia bez własnych strat.

W kwietniu 1944r. grupa ta zmieniła miejsce postoju i przeszła do obozu, który znajdował się między Suchobrzeźnicą a Starą Rzeką, po prawej stronie Wdy. Wraz z nimi na nowej kwaterze znaleźli się m.in. Czesław Fredrych, ps. „Tyka”, grupa „Jeża”, pod dowództwem Majerowicza oraz grupa Benedykta Czapliewskiego, ps. „Jakobin”. Na bazie tegoż zgrupowania powstał nowy oddział partyzancki AK, krypt. „Jedliny”, nad którym dowództwo objął por. Jan Władysław Sznajder, ps. „Jas”.

Napad na kolej

Michał Nelka, ps. „Michał” w okresie czerwiec 1944 – luty 1945 został dowódcą grupy aprowizacyjno-kwaternistrzowskiej. Sam też uczestniczył w bojowych wyprawach, ale przede wszystkim dowodził akcjami, których celem było rekwirowanie niemieckich transportów kolejowych z bronią, żywnością, zaopatrzeniem itp. Ich łupem padały również niemieckie magazyny wojskowe. W akcjach na transporty kolejowe dokonywał napaści wspólnie z kolejarzem z Tucholi Bronisławem Flemingiem, ps. „Sroka”. Zdobyta w ten sposób żywność oraz inne materiały wojskowe były ukrywane przez grupę „Michała” w licznych bunkrach na terenie Borów Tucholskich. Dowódca posiadał specjalną mapę, na której zaznaczał miejsca podziemnych magazynów.

Nelka brał udział w licznych potyczkach z Niemcami, z których wychodził obronną ręką. Z powodzeniem uczestniczył w akcjach rozbijania Niemców, m.in. sekretarza Nadleśnictwa Gołębek oraz w akcji w karczmie w Cekcynie. W drugiej dekadzie września 1944 uczestniczył w akcji zbrojnej na Czersk Świecki. Wówczas pododdziały „Świerków” i „Jedlin” oraz grupa desantu polsko-radzieckiego Waluka, ps. „Żelazny” zaatakowały koszar, w których

stacjonowali rekonwalescenci Luftwaffe i Jagdkommando. Ich łupem padły również niemieckie magazyny, pełne towarów różnego asortymentu.

Ucieczka z konwoju

Któregoś dnia Nelka przebywał w bunkrze na Wierzychowniku, który był stałą kwaterą dowódcy oddziału „Jedliny” por. Sznajdera i jego żołnierzy. Na skutek donosu cały oddział, a wraz z nim Michał Nelka upadli w ręce NKWD. Po przesłuchaniu w areszcie w Chełmnie zapakowano ich do bydłęcych wagonów z zamiarem wywiezienia przez Działdowo w głąb Związku Radzieckiego. Z tego pociągu śmierci podczas postoju w Białymstoku zdołał uciec tylko Michał Nelka oraz Franciszek Wojciechowski, ps. „Świerk”. Po odłączeniu się od oddziału zaczął się ukrywać na terenie leśniczówki Błędno. Tymczasem funkcjonariusze UB i NKWD nie chcieli dać za wygraną i tropili go na terenie całego kraju.

W dniu 15 listopada 1945r. ujawnił się w Sopocie przed komisją likwidacyjną Okręgu Pomorskiego Delegatury Sił Zbrojnych, która zatwierdziła posiadanie z nominacji AK stopień sierżanta.

W 1946r. zajął się uprawą gospodarstwa rolnego w Gościszewie, pou. Sztum. Wstąpił do Związku Osadników Wojskowych, z dala trzymając się od polityki. Jako inwalida wojenny II grupy przeszedł po latach na emeryturę rolniczą. W międzyczasie się ożenił i został ojcem pięciorga dzieci.

Trudów wojennych przeżyć nie był w stanie zrekompensować przyznany mu Krzyż Walecznych.

IV/1. Korespondencja F. Welka
z J. Wł. Sznajdrem.

1. Pis list z dn. 12.XII 1971r. - inf. o
życiu i njarminiu się, łser. młp. k. 2 s. 1-4
2. List z dn. 21.XII 1976 - prosba o
poświadczenie działalności, łserokop. młp. k. 1 s. 5
3. List z dn. 6. 01. 1978r. - inf. o stop.
woj., łserokop. młp. k. 1 s. 6-7

Michał

Granajno dnia 12. X. 71r.

Kochany Janku i Bracie

Wiedomość z listu twego iż ryjers
 wprost nieumowlawie mnie zasmakowała
 i uradowała. Spotkałem i gościłem
 jednego z których zwanem Jędrakiem
 był u nas ostatnie dni przed odjazdem
 z Gryfu (Kasparus) i mówił mi
 że wracając do Ciebie nie było. Wiele
 możesz rozumieć moja radość
 że ryjers, bo nie wie o Tobie wyso-
 kinałem, a najwięcej gdyśmy
 z francuzem w środek S. S. Jędraka
 (środek tej pierzawy). Duro
 z naszymi kolegami o których
 piszesz dobre pamiętam
 i wryśkie pierzawy z nimi
 co do moich łowów potrzebuję
 być byż rozumieć lepiej od
 pierzawy.

Jdy odd nas się odległym jenero-
sam jener kary i nieki dostatem
i powrotem do nary or. Cesar
Badnego z nary or chłopcy nie
spotkaniem, lecz spotkanie
siostro które nary ory re. Służbce
a będzie hisnicaroy do Biednie
po wos breclany w służbce
nary or z kienata resztki
dobytku po bliskich wiskach.
Zabierajemy co się dało -
dostaliśmy konia i dwadzieścia
od milicji pojechał się do
ciachki i sióstr koiń, ter nowo -
cili i służbce, w pow. Terewski
Starec im nie wstane i mój.
wspodarka durs same koiń
rupetnie wywierona, kolbce
skniałem nie naprawiał aby
był stworzyć - autoni iaci' koiń
kupować i tak dalej. Była
miewar milicja wyprytowane
gdzie był ten co nabiłem

i operacja. Lecz około dwadzie-
miesięcy zdarzył się U.R. Lwie
nie było podomy tym się zdarzy
do powiatu, lecz ja wolałem
z lwie nie więcej ramieszkanie
i u kurywa aby się zajął
się polowaniem. Tymczasem
okolo dwadzieścimy kiedy
dostalem wiadomości od Dawa
nary ory drzewo almu się zdarzy
w sposóbach cellem ujemnie -
nia. Leci. Tymczasem był tam
major Sule z ochry gu Bydgoskie
gdy z warszawy bliu Perperce -
Koskalem powiaty st. sycy.
Jako zaburzył. W.K. Tymczasem
Londis Pral z Jugosławii od tyła
i został na gospodarkę
Za wstąpieniem do osadników wyjął
Tymczasem się i wyjechał
ka gacie jeshen. Dawa spotkanie
dwa razy i prawi drzewo i wroc
opowiadający o pracy

Gosud u wie Grab dorca spod 4
 Osicka 45 roku odjebrał się
 o demie do Bydgoszery prepadł
 podleg pod Malbomskiem 514
 radnych kolezów wie spotkał
 a ja mójac 61 lat bruje le
 lapa w kosciach od druce 1901
 ni Tomie wie w kryje ze
 ciego siediet ery lecie i jutro
 wybieram się do lekian. Touz
 mam z Slivie nmatem fajowess
 wojny dan fakie zmat la rodrine
 a jeterca danie dnia ten wiado
 mosć w la wielkawa ze mienka
 w sable i posiada feruag
 Hur. Gricec matu 5 woto 3 wot hi
 z synow. Najstarna mrazka
 z dugu dwa letnych dzieckien
 wice jetera driadkim stary
 syni rici sie slub na 4 wot ko
 gwiazki. Zaten por draviaz
 Cechie i cala wdzie

A ore
 i wazeg o roku
 i wazeg o roku
 do pakiego sprawa
 Daniego wazeg o roku

Szpegowo 21 V 1976 5

Kochany Dorótko mój Grupy,

Właśnie przed życie Ci dużo zdrowia i
serdecznych i wesółych świąt Bożego Narodzenia
drenia Orzechowego Piekni i zdrowia w nowo-
szparym.

Ostatni rok erubem się dobrze i miesz-
kam w Szpegawsku pod Starogardem Gdańskim
miastem ku dostrzeżeniu jest centralne-tarcento
i przy halowskie. Gdy kurzytko zjada i
rodzinnym przedk. z listopada z dostrzeżeniem
na ichyarni (zapalenie stawów lewej nogi)
i lekarz mi zpowiada lezenie w koto
tymen miesiąc. Poratko posysey zdrowie

Wtóra pilnie

Patniekuje Twoje zawiadzenie kwoje
i pismatrowe przez kwan Zbawit
i bęteś moim dorótko w Ponact turow
i przywalerowie do st.k.

Prodzi mi o wyrobienie kowalankie
ualerie ferar do rowj Elblag. Wice ereta

Za ten przedwienia o Elblag

Wazrey nodniay

adr.

Mickal Fr. wello

Zaby Sa

Mickal Fr.

Szpegawsk
Starogard Gdański 83-200

Dr. Jolank

Szygowski dnia 6 I 78

Podziękowania

35

Wardę swoją odebrałem, że co dotyczy kwestii
raz kiedy do Ciebie posłem to już długo, i myśląc
że coś niedobrego się stało, nie dostając od-
powiedzi. Wiele jest ludzi, którzy nie chcą się
dobre, a by im wyżyć to się jeszcze obrażają
jak ja. Przesłałem do Ciebie adres, więc nie mam
nie dostać mego ostatniego listu, gdyż podał Ci
ten swój nowy adres: Szygowski Piłko Skarogardu
W. Gronajnie, ziemie z latem, zabudowanym park
i 1/2 ha ziemi, raty, w tym dla Ciebie - uważa, że
są. A tu 6.000 podziałem dla Ciebie, dając podwórko
z ziemią, sadami i już dwa ha, w tym sadzone
drzewami. Ja z ramienia swego słowem, zjedyniłem
z widocznym raty, w tym w tym. Jest jeszcze
brak inwentarza i droki, więc się, można, aby
zdrowie. Choć zdrowie w tym, w tym, w tym
bytem w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
kamieniem, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
lecz już nie mogę i prawie nie mogę, nie je-
dzą, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
czasu, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
z tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
i lat, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym
okupacji. Pytam się w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym, w tym

by sprawa warta zachwieć, nam przy przyrodzie
i brzo medat mytuby military, a cetero
tu bez znajomości i cetero medatary. Nowoty dat
mai W.K.K. w altorku z archiwium iz bytem
w raicu opora 5 lak i 5 sukcesy. Gdyte sie
zjawienie w szeptach 1945 r. Tuu tez niuano
mai awans na sierżanta 1944 r. podpisanie
prow ptk Bucy daw. ctk pomore i przedstawic
ciela chiu Berp. oryginalny pasalem. Z tego
ber niuam 2 gr. niewiadomym. Wic przy
li, czy w swoim wieku warta na starac i cetero
tomy - ciyka mały, stae procentowa perase.

Od zate generowar cetero byc iz prauie -
tut o wie i karcio prauie, jui jako cetero
niekieru aby, wie odwiecna.

Podawiam Cię i tym dazo szereg
i obrowa Lekre Twój Rodzime

adres

ul. Łódzka

Szpegarka

Stargard Gd. 83-200

Śleskie

Chciał

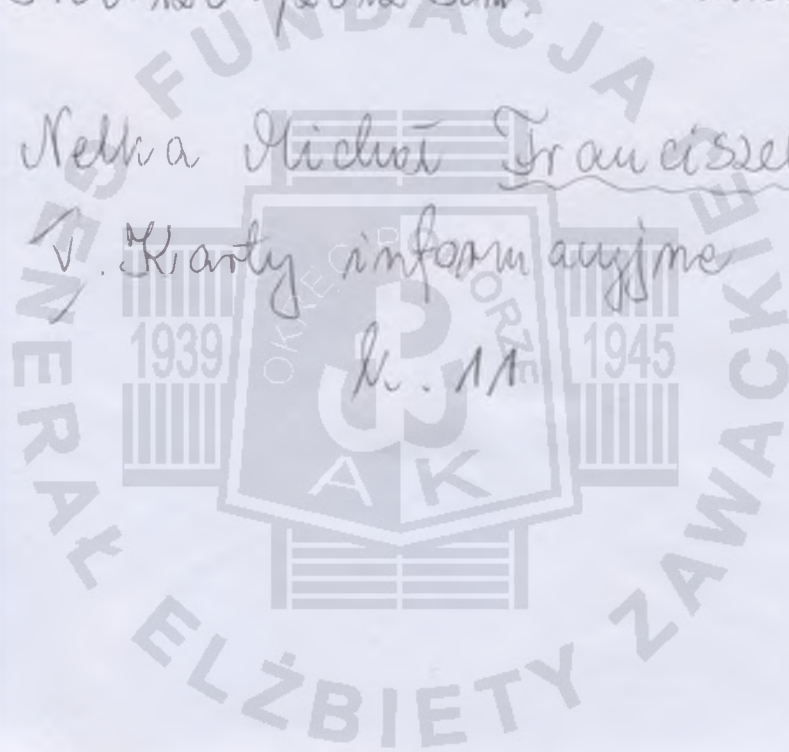
T: A: 1204/2012 Som.

Starogard Goc.
AK

Nelka Michal Tranciszek

1. Karty informacyjne

k. 11m

Bydgoszcz KO Pocz.

"Jedliny-102" 1

NELKA FRANCISZEK ps. "Michał"

zob. Samajder J.: "Jedliny-102". Arch AK, B/26-89

s. 21, 35, 79, 41, 42, 43, 49, 111 (fot.)

St. sierżant (cz. wojny). W lesie od wiosny 1942 r.

Żołnierz oddz. part. AK - Jedliny 102

(Przedtem - oddziału "Śnieży" pod dow. Stefana Gussa (ps. "Dan"). Dca dwunasty aparaty -

cyfry, która dokonana w lipcu 1944 r. algi
po zgonie i ucieczce wśród ludności nie-
mieckiej.

A. Zab. 90

Franciszek Nelka
ps. „Michał”

Nowy Oddz. part. AK 2
„Jedliny - 102”

Urodz. 25.09.1910 rok - w Starogardzie Gd.

Rodzice: Franciszek - kucja z d. Pastwa.

1. Kamp. Wnem. 1939. - Armia Pomocna, by pod Głownem
nie dostać się do niewoli wykorzystuje wiec postaroy z
Jadowroclawia bez furmana, zniekształca okrycie głowy i
pranie wojskowy na czipki i pranie postaroy, wraca do
Jadowroclawia, a następnie do N-twa Bieduch - do noszcy.
Od 25.09.1939 - w konspiracji i w bunkrach.

2. W szeregi AK - zamyszniony i przyjsky przez
„Dana” - Stefana Jusza 25.10.1942 roku.

verte

3. Do 04.1944 - „Michał” - był żołnierzem oddz. part. AK „Świerki-101”, zorganizowanego przez „Dana”, a następnie przekazanemu „Grabowi”. Na terenie pow. Tucholskiego „Dan” zorganizował drugi oddz. part. AK „Jedliny-102”, do którego „Michał” przeszedł w celu wywołania (15.02.1945).
 4. Był d-ucą drużyny zapobiegawczej w stopniu sierżanta.
 5. Akcje: zdobywanie żywności i odzieży oraz broni, partyzantki w obszarach, wywiad, zdobywanie „języka”, organizowanie transportu itp.
 6. Ucieczka z transportu internowanych akowców do ZSRR.
 7. Przedstawiony do odzn. K.W. i K.V.M. - w Kl.
- Zmian: 30.11.1979 r. 6 por i d-ucą oddz. part. AK „Jedliny” „Dobry Jasi”

NELKE Franciszek ps. "Michał" Jnw Part.
(Nelka) 3

urodz.

bez stopnia

d-ca drużyny partyzanckiej

Krzyż Walecznych

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

st. sivi. Nelka Franciszek
ps. "Michał"

Jeser part.
Jowgr. P 4
AK

WP 1839 kwp.

Nelka : St.: wr.: im. ofc.: ps. : KOP : A. Pom: TOW-GP : Świer-101
Franciszek : sie: 25.09: Fran- : Michał 14pp: 4DP : ZWZ-AK : Jedl-102
rżant 1910: ciszek : : 4 DP: 14pp: 1939-45: d-ca druž. Nr ew. 160
na liś. "W"

Madamy Krzyżi Walecznych z dn. 24.12.1944r.
zob: Wyciąg z rozkazu K O AK Pom. krypt.
"Luneta" [w:] J: X-47/656 Szusjolar Jan
(KO) 2. W/2 str. 4.

Wz. X/100

prawi otłowo Melka
Melka (Nethe) Trenciszek 6

zob: Błotowski Wacław, Powiat
Tucholski w latach okupacji
niemieckiej, Tuchole 1995r.
s. 291

W&M 103

Melke (Melka) Franciszek
awans o 1 stop. = sied.

Starog. Gd.
PK

Krysiewicz Walerian - rozk. -
- odpis rozkazu L.O. „Luneta” K OAR
Pomorski - L. ds. 22311 z dn. 24. XII. 1944 r.
[w:] Sadowski J., Dwór nr 31806, W-wa 1999,
s. 172, 182

MS. VIII 103

Nelka Francissel

Starogard
Gd.
7

zob. Materiały do dziejów Pom. Obr.
242-CA II, Tomi 2000, s. 68, 97, 106,
114-115, 122, 127, 129, 132-134,
138-168; Wyd. FAPAK t. XXIX

Ek. VIII, 103

st. wieś Wella a Michel Franci-
szek ps. "Michel"

Starogard
Gd. 8

Stronice cyfrowe K O P 14 pp 4 P P

Zob. J. Władysław Szwajder,
Wspomnienia partyzenta I P
z Bórow Tucholskich..., Toruń 2001,
s. 151, 159, 174, 183, 189-190, 192, 195-198,
203, 230, 253, 282, Wyd. IP PAK t. XXXIII

l. k. VIII, 103

†† st. sierż. (czas wojny)

Stelka Franciszek

ps. „Michał”

Partyzant oddz. „Jedliny - 102”
w partyzantce od wiosny 1942 r.
razem z Wojciechowskim Franciszkiem
zbiegł z transportu na postój w
Białymstoku w czasie deportacji
oddz. „Jedliny - 102” do ZSRR (15.02.45)

J: A-45/656 Szneider Jan (KO) c. 131
488. II 2000

Chojnice
part. AK

9

Melka Michal Franciszek AD 10
Starog. Gd.

brat Gertrudy Melke
z d. Melka

zob: T: 103/103 Pom. 2. T / s. 19-20
Melke Gertrude, M: 1205/2013 Pom.
Melke Władysław (Tczew)

W. X, 104

Nelka ^{fr}
Nelke Franciszek

Jedliny a
brak nr w
Teren

^A
^F KH
ps. "Michał"

M

zob. Sadowski Józef,
Młni numer 31806,
H-no. 1999, s. 182, poz. 16.

Nelka Michal Jr.

Franciszek

ZESKANOWANE

